

Alma Jeftić

(Ne)evropski kriteriji ili kratka priča o jednoj molekuli kiseonika

Šta pomislite pri izlasku iz kuće? Šta vam je uopće važno kada izlazite vani? Imate li neke kriterije za procjenu „dobre, zdrave šetnje“?

Dragi čitaoci kolumne, vjerovatno se sada pitate čemu sve ovo vodi. Zbog čega pitanja bez odgovora i zašto je važno procjenjivati subotnju šetnju? Odgovorit ću vam. Ili, još bolje, u sljedećim redovima ćete sami pronaći odgovor.

Lijepo junsko jutro u Zenici. Napokon sunčano, napokon ono što smo čekali. Toplina, povjetarac, poznate ulice, poznati ljudi i ... Nešto potpuno nepoznato. Neprijatni miris koji guši, otežava disanje, potječe mučninu i znojenje...

Nisam mogla razmišljati o stepenu zagađenosti zraka u Zenici u tom trenutku, tog toplog junskog dana u kojem smo se svi mi, umjesto užitka, borili za preostala zrnca čistog kiseonika. Kojih je u svakom trenutku, svakom momentu i sekundi, sve manje i manje. A oboljelih na onkološkom odjelu, nažalost, sve više i više.

Zaista, šta bi rekla Evropa¹ kada bismo je probudili i doveli na zeničke ulice tog jutra? Da li bi uživala u uništenju prirode, uništenju jednog grada, uništenju života? Ne vjerujem. Vjerovatno bi pomislila da zemlja u kojoj se takve stvari dešavaju u samom njenom središtu, u njenom srcu, ni ne zaslužuje da bude dio nje. I bila bi upravu.

Bez obzira na profit i debljinu novčanika, ne treba mnogo da se shvati (i izračuna, ukoliko neko ima problema sa brojanjem do dva) kako u svakoj situaciji (sa novcem i bez novca) svako od nas ima samo dva plućna krila. Onog trenutka kada se suočimo sa tom krutom biološkom činjenicom, shvatit ćemo da nam ne treba mnogo da ih ugrozimo, ali nam ni cijelo bogatstvo ne može pomoći da ih nadomjestimo. Postoje stvari koje se ne mogu kupiti tek tako, niti se mogu „proizvesti“ na jednostavan način i „kada platite“.

Evropa je upravu. Zemlja u čijem se srcu dešavaju takve stvari (a, vjerujte, zagađenje te vrste nije nešto što se zadržava samo na uskom prostoru, to je nešto što se širi, kreće, i ne zaustavlja lako) ne zaslužuje da postane dio njenog društva. Bez svijesti o tome teško je bilo šta učiniti. Možda nas sada, u ovom trenutku, to uopće ne zanima, ali jednog dana će postati dio svih nas. Pitanje je vremena kada će biti nemoguće uživati u subotnjim šetnjama, kada će one postati opasne po život. Ili možda već jesu.

Neka ovo bude jedan mali korak. Da pokažemo Evropi da nam je stalo. I da ima onih koji još uvijek brinu i shvataju. Prvenstveno zbog nas i onih koji dolaze. Kao što je već jednom napisano, nismo sami. A oni koji smatraju da jesu, neka još jednom razmisle: *Koliko zaista plućnih krila imaju na raspolaganju.*

---

¹ Boginja Evropa

Ljudi decenijama od prirode samo uzimaju, a ne vraćaju. U posljednje vrijeme joj i vraćaju. Otpad, smrad, zagađenja, otrove... Mnogi će na znatno teži način shvatiti šta se zapravo dešava. „Taj divni novi svijet“ će se jednoga dana okrenuti protiv nas. Svako dijete, svako ljudsko biće ima pravo na život i svoje molekule kiseonika. Ako to tako možemo reći. Onog trenutka kada ih sami sebi oduzmemo oduzeli smo i vlastiti život. I živote svoje djece. I onih poslije njih.

Draga Evropo, ako se zbog ovog budiš iz sna i ako nas zbog ovog ne želiš, shvatam te. Ipak, ako se predomisliš, i odlučiš da nam pomogneš, podijeli ova razmišljanja i sa drugima. A, ako nas odlučiš posjetiti, ponesi svoje rezervne molekule čistog kiseonika. Za svaki slučaj. Jer, svi mi imamo samo dva plućna krila. Još uvijek. Nadam se.

PR

DIOGEN pro kultura
[xttp://diogen.weebly.com](http://diogen.weebly.com)